

- Neopuštan se deplja neiskaj. Prepostol se plena čekaju po 5. avg. svaki redakcije. Oglasi od 8 redakcijal stava su na 5. svaki redakcija 5 n. ili u sljedećem opozivanju. Isto pogodilo se upravom. Novi se 5. daju postarim naputnicom (segno postale) na administraciju "Kao Singo". Imo, prozima i nazivlju posta valja točno oznaditi.

Komu llat nododje na vrlo, iako to favi upravnici u ovim pismenim, za koja se ne plaća poštarino, niko ko izvana napiše "Roklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

"Bogom rastu male stvari, a neologe sve pokviri". Nar. Pos.

Hrvatsko-ugarska nagoda.

Godine 1867. nagodila se je Ugarska sa Austrijom te su odmah uvidili ugarski državnici, da njim valja obnoviti staru "svazu sa bivšim savožnikom, sa kraljevinom Hrvatskom, Tadunji-majarski vodja Deak nastojao je svim silam, da se nagodi sa Hrvati. U tu svrhu, uvalio je on Hrvatom takozvani "objektivni list", na koj su Hrvati imali napisati uvjeto, pod kojima bi stupili u državnu zajednicu sa Madžari.

Godine 1868. dođe do nagode između "objekta kraljevinah, t. j. Ugarska i Hrvatsko. Deakov objekti list bio je doduće izpunjen, no Hrvati nisu znali ili htjeli okoristiti se do skrivnosti tadašnjim političkim stanjem zadovoljiv se samo nekajnimi povlasticama, prema su se sa Madžari nadgajali kao neodvisni i ravнопravni sastini.

Prva nagoda trajala je do godine 1873. budući su Hrvati, video, da njim se kraljevo su strano Madžarsko-danomico nekolima prava, zahtijevaju, da se nagoda izpravi ili rovdira.

Usljed rovdirane nagode postigli su Hrvati ne samo samoupravu trijih županata, t. j. unutarnje poslovne, sudstvo i školsko, već bijaše također utvrđeno, da će oni primati za tu samoupravu 45% od svih dohodaka, doduće su prijedlovi neki putnički položaji domaćih trgovaca.

Hrvati su se dakle sa Madžari tako nagodili, da budu smostalni u svim pitanjima unutarnje uprave, u školsku i sudstvu. Hrvatska vlada zadobila je tri odjeljna predstojnika, koji uvelike u nekakav dočinjaju sa Madžari već su odgovorni hrvatskomu saboru.

PODLISTAK.

Debeli Tomažo.

Ante Sudić je najradeniji i najpobožniji božnjak u selu. Od rana jutra do kasno noći radi kao crv, zato mu i kuća obiluje svakim darom božjim. Grodo pod podom natprane su maimuna (klipovi od kulkurniza), ūkrinjeno puno jočina, pšenice i ostalo leđino, to se viduo pitat: tko će to sve pojesti? Al nadi će se vao tko, jer kao što ga je Bog latinom obdario, isto tako obdario ga jo i djecicom. Ima ih potore, pak on i žena i tečaj, koji poniranu raditi, čine liopu družinu; godina je duga, to se i neznaće dosta toga porabi. Ništa so toga Ante nobije, jer doši su u njega dvoje zdrave oči i dvoje čvrste mišice, neće njegova obitaj glahovati. Pak nije on sam, već je i Mare njegova žena, koja se po celi dan kao radima pčela, oko posla vrati. Kuću joj je uz svu tu djecu ujek urođena i snakna, to se nobi staramovala ni gospodina u istu primiti. Tako isto drži i djecu u redu i distoči, da ih je milota pregleđati. Nije ona poput nekih, koja kad dobiju droge, trogo djece, posroma se zapuste, već: tko bi uz toliku dječeriju svo u redu držao? S muštom se liopu paži i slže, to nisu njih dvojica u cijelom svom životu niti što je ona pod noktom jedna drugomu na čao uobišli. Međo ih se računati medju najimuniti u selu, jer su priljubljeni toga od roditeljih županija, a dosta su i svojim živjeli pribredili. Oni se tim

financije palco, trgovacko-primočne struke te vojništvo ostalo je skupno pod zajedničkim ministri.

Nagodom postigla je Hrvatska takav položaj, da ga sličnoga neuziva savožnikom, sa kraljevinom Hrvatskom, Tadunji-majarski vodja Deak nastojao je svim silam, da se nagodi sa Hrvati. U tu svrhu, uvalio je on Hrvatom takozvani "objektivni list", na koj su Hrvati imali napisati uvjeto, pod kojima bi stupili u državnu zajednicu sa Madžari.

No, kao što su Madžari prije revizije nagodu do godine 1873. postigli u hrvatska prava kraljevo nagodu, mogućiog njim bijaše moguće, činili su i poslijefljivo ujedno i čine to još i dan danas. Svi krenuli hrvatski nabori tužili su se o jednu točku pravogorah, t. j. skupljanje pitanja o jeziku. U tom pogledu nastale su izmedju objekti odbora toli bitno i nadolje oprijeke, da su nijesu moglo nadati lekavom sporazumljeno.

Madžarski je naime odbor bio za tih, da u Hrvatskoj — gdje je službeni jezik izdješivo hrvatski — za obdruženje zajedničkih oblasti (ugarsko-hrvatskih) sa zajedničkim oblastima u Ugarskoj uvedi madžarski kao ujedini jezik. Provedbom to madžarsko

osnovno otvorila bi se madžarizaciji u Hrvatskoj širim vrata, a na to nijesu moguo nikako pristati hrvatski kraljevininski odbor, ma koliko i on bio popustljiv napraviti Madžarom.

Kad bi se htjelo i moglo zadovoliti toj obilježijenoj ideji Madžarim, trebalo bi najprije pronaći nagodu, da ujedno obogači kraljevinu Hrvatsku nepoznatim drugoga sluhonjivim jezikom van hrvatski. Na tom stan-

vili ostali su i ostati moraju i u buduću svu hrvatski odbori, nemo li,

da progriju svoje najveće blago, svoj

ujedini jezik.

Osim ovog pitanja raspoređivalo

se modju odbori i o više drugih predmetih, kojih prema toli vredni, ali ipak zaslonio duboko u narodni život.

Tako je zahtijevano hrvatski kraljevinski

odbora. Ovej posljednji odgovorio je opot pisanju, a napokon sastalo se prošlog mjeseca oba odbora na ustavnom dogovaranju. Više bijaše obdržavano skupnih sjednica, u kojih su imalo konačno rješiti sva prioporna pitanja, niko li se htjelo, da sav dotadanji rad odbora ostane bezuspješan.

Vidjeno je novosti željenim plodom. Ministar Tieza, hrvatski ban i ministri, nismo stoji, da so dođo do sporu i poslijefljivo i čine to još i dan danas. Svi krenuli hrvatski nabori tužili su se o jednu točku pravogorah, t. j. skupljanje pitanja o jeziku. U tom pogledu

nastale su izmedju objekti odbora toli bitno i nadolje oprijeke, da su nijesu moglo nadati lekavom sporazumljeno.

Madžarski je naime odbor bio za tih, da u Hrvatskoj — gdje je

službeni jezik izdješivo hrvatski — za obdruženje zajedničkih oblasti (ugarsko-hrvatskih) sa zajedničkim oblastima u Ugarskoj uvedi madžarski kao ujedini jezik. Provedbom to madžarsko

osnovno otvorila bi se madžarizaciji u Hrvatskoj širim vrata, a na to nijesu moguo nikako pristati hrvatski kraljevininski odbor, ma koliko i on bio popustljiv napraviti Madžarom.

Kad bi se htjelo i moglo zadovoliti toj obilježijenoj ideji Madžarim, trebalo bi najprije pronaći nagodu, da ujedno obogači kraljevinu Hrvatsku nepoznatim drugoga sluhonjivim jezikom van hrvatski. Na tom stan-

vili ostali su i ostati moraju i u buduću svu hrvatski odbori, nemo li,

da progriju svoje najveće blago, svoj

ujedini jezik.

Osim ovog pitanja raspoređivalo

se modju odbori i o više drugih predmetih, kojih prema toli vredni, ali ipak zaslonio duboko u narodni život.

Tako je zahtijevano hrvatski kraljevinski

odbor, da se ustroje kod zajedničkih ministarstava u Pečti hrvatske sekcije, u kojih bi se zakonitim uticajem dotičnog ministra rješavali hrvatski poslovi; da se namjesti i Hrvatsku kod finansijalnoga upravnoga sudišta i državuoga računarskoga dvora; da zajednički zakoni imaju biti i formalno kraljevni; da je kod skupljanja ugovora, koji imaju važnost i za Hrvatsku, privola hrvatskih oblasti potrobiti; da imade stati kod zajedničkih zakonih i naslov kraljevine Hrvatske; da budu na zajedničkih grbovih u Hrvatskoj hrvatski napis; da se na zajedničkom saboru u Pečti više ne madžarsku i hrvatsku zastavu isti. Nekočim od ovih zahtjevih bijahu Madžari pripravljeni zadovoljiti, no vodim tih htjelo se tako rješiti, da buda — No no rješ — koza ciola i vuči siti, a to nije moguće da bude.

Glavno pitanje svakako je ono o službenom jeziku, i da su o odbori u tomu složili, bilo bi valjda došlo do nekakvog uspjeha.

Odbori su se dakle razili a tužbo hrvatskog sabora ostaju i nadalje neuvučeno; nagoda će se i nadalje krnjiti ili okrenjena provadjeti, uzprkos svemu obećavanju ministra Tieza, da će se točno bar u onih točkah nagoda sanirati, u kojih bijaše sporazumak postignut.

Nedaj Bog, da bi se obistinila slutnja "Slovenskoga Naroda", da se ju hrvatski kraljevininski odbor, sastojići od sadnog vladine vescine u Hrvatskoj samo s toga zauzima toliko za hrvatski jezik, da budu vladini ljudi tim lako prodri kod budućih izbornih, da pak onda privole na svoju zahtjevno gospodo Madžarima.

Anti je pri gospodarstvu desna ruka njegovog najstarijeg sin Potar, dočko od knjivih nastavjet godinu. Svečilo je pučku školu i naučio se dobro čitati, pišati i računati. U vedor i na svakak oltar otuči kraj gospodarske knjige ili lista štota poučna za gospodarstvo, pak što im se čini dobro, to kušnju na svojim zomljiblji. I željila oni svaki dan već naprednuti. Pamotniji gospodari ugledali su u njih, a oni im u svemu ne ruku idu. Al nije tako sa Tomazom, nö! — Nomari on za te novotarije, kako bi ih običavaju nazivati.

Nokog je dana Tomaz potražio Antu kod kuće i uvezši ga na stranu, pošto ovako:

— Za nešto ču te uimoliti kume!

— Čim ti mogu poslužiti?

— Neobhodno trabam dvesto forinti za neko gospodarsko radnjo i nabavu nekih gospodarskih sprava, stoga te molim, da mi ih posudiš dok izjeđem šume na Vrhu.

— Kad se radi o tom, zašto nobi — reče Ante. — Ta već sam ti tolilikrat govorio, da troba neko naše domade pojedoljako oruđje zamjonti za novim, pošto će s njim mnogo lako i mnogo bolje objezda po polju i vinograda.

— Da, da, to ču i ja pokusiti.

— Pokusi i vidit daš, da so nečo kajati.

On mu izbroji 200 for., što je Tomaz jedva dočekao, pak otvara odmah preponjuti staro oruđje, t. j. platiti stari dug, gdje su ga bili baš stisli, sumo da neostane strameti.

(Dalje slijedi)

